

Για το ζήτημα της Ιδεολογίας στο εσωτερικό της πολιτικής οργάνωσης

Το παρόν κείμενο αποτελεί προσπάθεια συμβολής, από μια διαφορετική σκοπιά μπροστά στο 4^ο συνέδριο της νΚΑ. Σκοπός του δεν είναι η κριτική αποτίμηση της δράσης της οργάνωσης τα τελευταία χρόνια, ούτε η κατάθεση προτάσεων για την παραγωγή ενός μαχητικού αντικαπιταλιστικού πολιτικού σχεδίου για την περίοδο που έρχεται¹. Πολύ περισσότερο αποσκοπεί στην ανάδειξη του τρόπου με τον οποίο συζητάμε, την κατάδειξη των ιδεολογικών ορίων της γλώσσας και τις συνέπειες των παραπάνω για μια επαναστατική πολιτική οργάνωση. Ξεκαθαρίζω από την αρχή ότι δεν πρόκειται για επιστημονικά τεκμηριωμένο θεωρητικό κείμενο, ούτε για μια προσπάθεια υλιστικής ανάλυσης της ιδεολογίας, αλλά για μια προσπάθεια παρατήρησης και καταγραφής της επιρροής της στον εσωτερικό μας διάλογο.

Τα τελευταία χρόνια έχουν αυξηθεί οι φωνές εντός της οργάνωσης που επαναφέρουν μια ξεπερασμένη κατά τη γνώμη μου (στα πλαίσια του ολοκληρωτικού καπιταλισμού) διάκριση ανάμεσα σε Δεξιά και Αριστερά². Δεν είναι λίγες οι φορές που το κείμενο ενός συντρόφου αγνοήθηκε επειδεικτικά επειδή προέρχεται από τον τάδε χώρο, που η τοποθέτηση μιας συντρόφισσας σε μια εκδήλωση ή μια συνδιάσκεψη δεν μας ενδιέφερε γιατί ήταν συμφωνή με την τάδε ή τη δείνα άποψη, που αδιαφορήσαμε για την τοποθέτηση κάποιου που «ξέρουμε τί θα πει».

Η παραπάνω άποψη είναι ένα σύμπτωμα του τρόπου με τον οποίο δομείται ο ιδεολογικός λόγος. Αυτό που απωθείται διαρκώς από τον συγκεκριμένο λόγο αλλά πάντα επιστρέφει σαν σύμπτωμα διαταράσσοντας τη συνοχή και την εγκυρότητά του, είναι ότι **καθοριστική σημασία δεν έχει το περιεχόμενο ενός λόγου, αλλά το γεγονός ότι πηγάζει από κάποιο πρόσωπο**. Η σχέση ταύτισης ή η αποτυχία ταύτισης με τον φορέα του λόγου είναι καθοριστικής σημασίας για την επιτυχία της έγκλησης που επιχειρεί ο εκάστοτε ιδεολογικός λόγος. Με απλά λόγια, δεν έχει τόσο σημασία αν τα επιχειρήματα που παρουσιάζονται σε έναν λόγο έχουν συνοχή, όσο το αν

1 Άλλωστε, το σκοπό αυτό επιτελεί από μεριάς μου και η *Πρόταση Θέσεων 19 συντρόφων* - αποτέλεσμα θεωρητικών και πολιτικών αναζητήσεων, ζυμώσεων και ανασυνθέσεων στο εσωτερικό της οργάνωσης τα τελευταία χρόνια – σαν μια προσπάθεια συνολικότερης αντίληψης και πολιτικής πρότασης για τις μάχες που έρχονται.

2 Η διάκριση Αριστερά – Δεξιά στην πολιτική αντικαθίσταται από τη δεκαετία του '70 και μετά από τη διάκριση τεχνοκρατικό/ διαχειριστικό κέντρο – αποκλίνοντα άκρα, κάτι που επηρεάζει προφανώς και τις επαναστατικές οργανώσεις.

αυτός κατατάσσεται στους δεξιούς, τους αριστερούς, τους κεντρώους κτλ. Και μόνο αυτό είναι ικανή προϋπόθεση, ώστε να κλείσουμε τα αυτιά μας μπροστά σε μια αντίθετη άποψη.

Γιατί συμβαίνει, όμως αυτό; Γιατί το υποκείμενο εγκαλείται από έναν ιδεολογικό λόγο και όχι από έναν άλλο; Και κυρίως γιατί ο λόγος που πετυχαίνει τη σημαντικότερη μορφή έγκλησης είναι αυτός που θα έπρεπε να δέχεται την περισσότερη κριτική; Στη δικιά μας περίπτωση, αυτός είναι ο λόγος της πλειοψηφίας του ΚΣ. Με την περιορισμένη δυνατότητα παρατήρησης που μου δείνει η διαμονή μου αυτό το διάστημα στο εξωτερικό, έχω την αίσθηση, ότι οι θέσεις του ΚΣ είναι αυτές που αμφισβητούνται λιγότερο, ενώ η πρόταση Θέσεων καλείται να απαντήσει εξαντλητικά σε οποιαδήποτε διαπίστωση, κριτική ή πρόταση που καταθέτει. Θεωρώ ότι με βάση μια ορθολογιστική επιχειρηματολογία η κριτική για τη σημερινή κατάσταση θα έπρεπε να απευθύνεται σε όσους ήταν περισσότερο υπεύθυνοι για τη σημερινή ήττα του κινήματος και την αδυναμία και αποσάρθρωση της Αριστεράς³. Ωστόσο, η ορθή λογική έχει ισχυρές δυνατότητες μπροστά σε ισχυρές διαδικασίες ταύτισης και συναισθηματικής προσκόλλησης.

Θα μπορούσε κανείς να θεωρήσει ότι μετά το συγκλονιστικό γύρο των κοινωνικών αγώνων και τις τεκτονικές αλλαγές που συνέβησαν τα τελευταία 6 χρόνια η ανεπάρκεια της νΚΑ και του ΝΑΡ αλλά και συνολικά της Αριστεράς, θα δημιουργούσε τόπους αμφισβήτησης μιας παραδεδομένης αλήθειας και μιας πολιτικής της συνήθειας από τα παλιά και μια εξάρθρωση των αντιλήψεων στα υποκείμενα - φορείς αυτής της αντιφατικής κατάστασης. Η πραγματικότητα, όμως, διαφέρει από τα ευχολόγια της «αντικειμενικής ανάλυσης» και της ορθολογιστικής επιχειρηματολογίας. Κι αυτό γιατί, ακόμα κι αν τον τελευταίο καιρό έχουμε βιώσει όλοι – λίγο ή πολύ – την απογοήτευση, την αποστράτευση και τη συναισθηματική σύγκρουση, αυτό δε σημαίνει ότι θα πάρουμε την επιλογή να αλλάξουμε τις αντιλήψεις που μας έφεραν σε αυτή την κατάσταση.

Η ΕΠΙΘΥΜΙΑ ΤΗΣ ΥΠΑΚΟΗΣ ΣΤΗ ΣΥΜΒΟΛΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ

Τα υποκείμενα που έρχονται αντιμέτωπα με μια συναισθηματική σύγκρουση και μια εξάρθρωση των αντιλήψεών τους, κατά κύριο, λόγο θα κατασκευάσουν νοήματα προκειμένου να λύσουν αυτή τη σύγκρουση. Ειδικά, θα **εισάγουν πολύ κενότητα στον εαυτό τους και αυτό θα**

³ Ενώ προφανώς στα πλαίσια των υποκειμενικών δυνατοτήτων που τους αναλογούν. Μπροστά στα συγκλονιστικά γεγονότα που ζήσαμε, αποτύχαμε να φέρουμε το κίνημα και την αριστερά σε καλύτερες θέσεις μάχης για την επόμενη περίοδο.

απειλήσει την ίδια τη συγκρότηση της υποκειμενικότητάς τους. Οι άνθρωποι, ακόμη κι όταν η πραγματικότητα αμφισβητεί τις ιδέες που τους συγκροτούν σε υποκείμενα, είναι πιο πιθανό να **«επιλέξουν να είναι κάτι, παρά να μην είναι τίποτα».** Για παράδειγμα, καθώς αρχίζουμε να χάνουμε έδαφος σε ένα επιχείρημα, έσχατη λύση μας είναι συνήθως να επιμένουμε ότι *«παρά τα όσα έχουν είπωθεί»*, τα πράγματα είναι ουσιαστικά έτσι όπως τα σκεφτόμαστε να είναι.

Τη στιγμή της συναισθηματικής σύγκρουσης, το υποκείμενο έχει δύο επιλογές ταύτισης. Στη συγκεκριμένη περίπτωση είτε με την άποψη που αμφισβητεί την ίδια του την υποκειμενικότητα, είτε με αυτή που του προσφέρει μια σταθερότητα, παρόλο που η πραγματικότητα την αναιρεί ως αληθή. Γιατί, λοιπόν, οι περισσότεροι ακολουθούν τη δεύτερη στρατηγική; . Εδώ η απάντηση είναι απλή. Η τυπική και επιτελεστική διάσταση της συνέχειας και της επανάληψης μιας αποτυχημένης άποψης, η άνευ νοήματος χειρονομία πρέπει να επενδυθεί με μια **ανώτερη αξία** από ένα **φαντασιωτικό σενάριο** στο επίπεδο της απόλαυσης.

Στο εσωτερικό της κομμουνιστικής οργάνωσης, το φαντασιωτικό σενάριο που υποστηρίζει τη συμβολική εξουσία του καθοδηγητικού οργάνου, είναι προφανώς **η αξίωση της Αλήθειας, της ερμηνείας του μαρξισμού και της πραγματικότητας από τη θέση του φορέα της Γραφειοκρατικά οργανωμένης Γνώσης.** Το φαντασιωτικό πλαίσιο προσφέρει μια **θετική νομιμοποίηση** στην αρνητική/ τυπική διάσταση της συμβολικής εξουσίας. Προσφέρει την αίσθηση ότι υπηρετώντας αυτή την εξουσία συμβάλλεις σε ένα ανώτερο σκοπό, σε ένα ουτοπικό όραμα. Όπως γράφει ο Μίλγκραμ αναλύοντας τη συμπεριφορά των υποκειμένων στο γνωστό πείραμα που άλλαξε για πάντα την κοινωνική θεωρία: *«Η ιδεολογική νομιμοποίηση έχει ζωτική σημασία για την εξασφάλιση μιας πρόθυμης υπακοής, γιατί επιτρέπει στο πρόσωπο να θεωρήσει ότι η συμπεριφορά του υπηρετεί ένα θετικό σκοπό»*⁴. Η άλλη όψη της αρνητικότητας της συμβολικής εντολής, είναι η θετικότητα της φαντασιωτικής επένδυσης.

Επειδή τα καθοδηγητικά όργανα διατυπώνουν απόψεις σε ένα πλαίσιο στο οποίο **υποτίθεται ότι γνωρίζουν κάτι**, η αυθεντία τους αυξάνεται. *Γενικά υπάρχει ένα αίσθημα ότι οι αρχές γνωρίζουν περισσότερα από το πρόσωπο που διατάζουν. «Είτε γνωρίζουν, είτε όχι η κατάσταση ορίζεται ως εάν να γνώριζαν».*

4 Milgram S., (2005), *Obedience to Authority*, Pinter & Martin, London, σελ: 144

Η σχέση ανάμεσα στην καθοδήγηση και τη βάση είναι μια σχέση μεταβίβασης και άρα μια σχέση όχι καθαρά γνωστική, αλλά συναισθηματική, σχέση όπου αντλείται απόλαυση και που οδηγεί το υποκείμενο να συμπαθεί την εκάστοτε αρχή και να ταυτίζεται μαζί της. Γενικότερα, «η απροθυμία να “πληγώσουμε” τα συναισθήματα» μιας αρχής υπό την οποία λειτουργούμε είναι μέρος «των δεσμευτικών δυνάμεων που αποτρέπουν την ανυπακοή»⁵.

Η συμβολική εξουσία προϋποθέτει ένα δεσμό πίστης ανάμεσα σε αυτόν που ασκεί την εξουσία και σε αυτόν που υπόκειται και διαμορφώνεται από αυτήν. Αυτός ο δεσμός πίστης δεν μπορεί να δημιουργηθεί και να αναπαραχθεί χωρίς την κινητοποίηση λιβιδινικών και συναισθηματικών επενδύσεων, χωρίς την άντληση μιας ένοχης απόλαυσης εναγκαλισμού με τη νόμιμη αρχή που υπόσχεται μια ταύτιση και μια **μερική κάλυψη της έλλειψης στον πυρήνα του υποκειμένου** και τοποθετείται στο πεδίο της απόλαυσης. Όπως το θέτει ο Μπουρντιέ: «Αυτό που δημιουργεί την εξουσία των λέξεων και των συναισθημάτων, εξουσία διατήρησης της τάξης ή κατάλυσής της, είναι η πίστη στη νομιμότητα των λέξεων και εκείνου που τις προφέρει – πίστη που η παραγωγή της δεν εναπόκειται στις λέξεις»⁶.

Η ανυπακοή δε μπορεί να προκύψει από μια καθαρά ορθολογική – διανοητική διαδικασία γιατί η υπακοή δε βασίζεται σε καθαρά «πνευματικό» επίπεδο, αλλά σε λιμπιντικό και συναισθηματικό. Ακόμη και όσοι αποφασίζουν να σταματήσουν να ακολουθούν τον κυριάρχο ιδεολογικό λόγο, δεν μπορούν να το κάνουν χωρίς τεράστια συναισθηματική ένταση και κόστος. «Όταν το υποκείμενο σκέφτεται να έρθει σε ρήξη, του δημιουργείται άγχος που το προειδοποιεί να αποφύγει την απαγορευμένη πράξη, δημιουργώντας έτσι έναν συναισθηματικό φραγμό τον οποίο θα πρέπει να περάσει για να αψηφήσει την εντολή»⁷.

Ωστόσο, εκτός από τον πρώτο συναισθηματικό φραγμό, το υποκείμενο πρέπει να περάσει τουλάχιστον έναν ακόμη φραγμό, αυτόν της δράσης με βάση την πεποίθησή του. Πολλά άτομα που διαφωνούν και είναι σε θέση να εκφράσουν τη διαφωνία τους δεν είναι έτοιμα να δράσουν βάσει αυτής της πεποίθησης.

Οι απλές συμβολικές δομές δε θα μπορούσαν να επιβιώσουν, αν δεν υποστηρίζονταν από ένα φαντασιωτικό σενάριο που χειραγωγεί την επιθυμία του υποκειμένου και έχει μια λιμπιντική –

5 ό., π., σελ: 152

6 Bourdieu, P., (1999), *Γλώσσα και Συμβολική Εξουσία*, Καρδαμίτσα, Αθήνα, σελ: 245

7 *Obedience to Authority*, ό., π., σελ: 154

μεταβιβαστική φύση. Ποιο είναι, όμως, αυτό το φανταστικό σενάριο; Στη συγκεκριμένη περίπτωση έχει να κάνει με την **ελπίδα για επιτυχία της πολιτικής μας γραμμής μέσα από την κατονομασία, διαμονοποίηση και εκκαθάριση της ετερότητας**. Οι διαφορετικές πολιτικές απόψεις στο εσωτερικό μας, οι σύμμαχοι που δεν είναι αρκετά αντικαπιταλιστές, ο ρεφορμισμός που του κλείσαμε το μάτι, όλων των ειδών οι εσωτερικοί και εξωτερικοί εχθροί που πρέπει να εξοντωθούν προκειμένου η επανάληψη⁸ μιας αποτυχημένης γραμμής να μη χάσει τα πρωτεία της αξιοπιστίας της.

Η ΦΑΝΤΑΣΙΩΣΗ ΩΣ ΣΤΗΡΙΓΜΑ ΤΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Τα άτομα που οι επιθυμίες τους καναλιζάρονται διαρκώς από τα αιτήματα ενός Κυρίου, είναι άτομα που δεν μπορούν να ταυτιστούν με τις επιθυμίες άλλων υποκειμένων στον κοινωνικό χώρο. Όπως τα υποκείμενα στο πείραμα του Μίλγκραμ θα επιλέξουν να ταυτιστούν με την επιθυμία του Κυρίου, ή την υπόδειξη της Επιστήμης και όχι με τον πόνο του θύματος. Τα υποκείμενα αυτά θα γίνουν διαρκώς μέρος κοινωνικών ομάδων «*με βάση τη λιμπιντική οργάνωση και σύστασή τους*»⁹ που ψάχνουν αποδιοπομπαίους τράγους με διαφορετικές απόψεις και επιθυμίες, τις οποίες θα θεωρούν απειλή για τη δική τους έκφραση των επιθυμιών.

Η συγκρότηση της κομμουνιστικής ταυτότητας, όπως και κάθε ταυτότητας με αναφορά σε μια συγκεκριμένη ιδεολογία γίνεται στη βάση της αντίθεσης με κάποιον Άλλο. Είναι αυτό που η θεωρία του λόγου έχει εννοιολογήσει ως «*καταστατικό έξωθεν*», ως **κάτι που βρίσκεται έξω από αυτή την ταυτότητα, αλλά ταυτόχρονα είναι προϋπόθεση για τη συγκρότησή της**, ως κάτι «*εκ – σωτερικό*». Στην κομμουνιστική ιδεολογία το βασικό καταστατικό έξωθεν είναι (και καλώς είναι) για παράδειγμα το Κεφάλαιο, η αστική τάξη, το Κράτος κτλ. *Η συγκρότηση της ταυτότητας επιτυγχάνεται μέσω της χάραξης συνόρων που επιτρέπουν τον διαχωρισμό ενός “μέσα” από ένα “έξω”, ενός “εαυτού” από τον “άλλο”, ενός “οικείου” από ένα “ξένο”*¹⁰.

Το βασικό καθήκον της πολιτικής είναι ο καθορισμός και ο επανακαθορισμός των ορίων, η δημιουργία ενός «αυτού» απέναντι στους οποίους θα συγκροτήσουμε ένα «εμείς». Όταν,

⁸ Σημαντικές σημειώσεις σε σχέση με την επανάληψη της πολιτικής μας γραμμής με λίγες διορθώσεις θεωρώ 'το βρίσκονται στο κείμενο συμβολής του σ. Θ. Α. : «*Να πάρουμε τα πράγματα από την αρχή*» και συγκεκριμένα στο υποκεφάλαιο «*Δε φταίμε ιδιαίτερα εμείς*»

⁹ Φρόντ, Σ., (1994), *Η Ψυχολογία των Μαζών και Ανάλυση του Εγώ*, Επίκουρος, Αθήνα, σελ: 64,74

¹⁰ Campell, D., (1998), *Writing Security: United States Foreign Policy and the Politics of Identity*, University of Minnesota Press, Minneapolis, σελ: 9

όμως αυτή η σχέση μεταφέρεται στο εσωτερικό του κινήματος, του μετώπου και τελικά της οργάνωσης, μπορεί να έχει ολέθρια αποτελέσματα.

Στη νΚΑ, η πολιτικοποίηση των περισσότερων συντρόφων προέρχεται καλώς ή κακώς από το φοιτητικό κίνημα. Το παραπάνω γεγονός έχει καθοριστικές συνέπειες για τον τρόπο που αντιλαμβανόμαστε την πολιτική. Στο DNA της πολιτικοποίησής μας βρίσκεται η κατονομασία, η δαιμονοποίηση και η καταστροφή κάποιου εσωτερικού εχθρού ως προϋπόθεση επαφής με την μελλοντική υπόσχεση: *«Το φοιτητικό κίνημα θα έχει πετύχει αν η ΚΝΕ δεν κρατούσε αυτή τη στάση, το ανταγωνιστικό κίνημα θα είχε πετύχει αν δεν υπήρχε ο ΣΥΡΙΖΑ και η καθήλωση σε κυβερνητικά σχέδια, το σχέδιο της νΚΑ θα είχε καταστρέψει το επιχειρηματικό πανεπιστήμιο, αν ή σύντροφοι/σύμμαχοι δεν έλεγαν ότι είναι ακόμα ΙΜΚ ή η ΑΝΤΑΡΣΥΑ θα είχε πάει καλύτερα αν διώχναμε τους ρεφορμιστές»*¹¹ κ.ο.κ.

Η ποιοτική διαφορά με αυτόν τον τρόπο σκέψης είναι ότι το τελευταίο διάστημα έχει μεταφερθεί και στο εσωτερικό της οργάνωσης. Χαρακτηριστικά παραδείγματα είναι απόψεις που λένε από: *«ασχοληθήκαμε με τη μετωπολογία και δεν κάναμε δουλειά βάσης», «δεν κόψαμε τους δεσμούς μας με το ΣΥΡΙΖΑ και τον νέο ρεφορμισμό»,* μέχρι και το πιο βαρετό και απολίτικο: *«δεν τρέξαμε πολύ και δεν τα είπαμε λαϊκά κατανοητά»*¹². Σε κάθε περίπτωση δεν είναι το περιεχόμενο της άποψης που μετράει, όσο ότι προέρχεται από κάποια πρόσωπα ή ομάδες και το γεγονός ότι δομεί τον τρόπο με τον οποίο σκεφτόμαστε.

Προσοχή. Δε λέω αυτός ότι αυτός ο τρόπος σκέψης δεν επηρεάζει όλα τα τμήματα και τις απόψεις εντός της οργάνωσης. *Το ίδιο το κείμενο που διαβάζετε αυτή τη στιγμή είναι ένας ιδεολογικός λόγος.* Δεν είναι μια ανεξάρτητη αντικειμενική ανάλυση. Παίρνει θέση για ζητήματα, φτιάχνει ένα «αυτοί» στο οποίο ακεί κριτική, προκειμένου να συγκροτήσει ένα εμείς. Η αναγνώριση αυτή της ιδιότητας του λόγου είναι βασική προϋπόθεση αν θέλουμε η συζήτηση στο εσωτερικό μας να μη γίνεται με όρους φίλου – εχθρού. Η πραγματικότητα δείχνει ότι κανείς μας δεν κατέχει την αντικειμενική αλήθεια. Η οργάνωση είναι ο συλλογικός διανοούμενος που προσφέρει πιθανές ερμηνείες της πραγματικότητας, ανάμεσα σε άλλες, χρησιμοποιώντας όμως την *επιστημονική μεθοδολογία* (και όχι επιστήμη) του μαρξισμού.

11 Αλήθεια τί γίνεται με αυτό το επιχείρημα;

12 Και πάλι για μια διεξοδικότερη ανάλυση αυτών των απόψεων βλ. *Να πάρουμε τα πράγματα από την αρχή: «Φταίει ότι πήγαμε πολύ δεξιά/ αριστερά»*

Αυτό, όμως, δε σημαίνει ότι οι αντιθέσεις που γίνονται αόρατες από τη λειτουργία της ιδεολογίας δε μπορούν να αποκαλυφθούν ποτέ. Εκκινούμε από τη θέση ότι υπάρχει μια μορφή ιδεολογίας της οποίας τα ταξικά συμφέροντα συνάδουν προς το ειλικρινές ενδιαφέρον για την αληθή και σε βάθος κατανόηση του κόσμου. Πρόκειται για εκείνα τα συμφέροντα που συμπίπτουν με τις καθολικές ανάγκες της ανθρωπότητας, απαλλαγμένα από μια ιδιοτελή, μεροληπτική, πραγματιστική στάση απέναντι στη γνώση.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΙΘΑΝΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΠΟΥ ΕΝΕΧΕΙ ΜΙΑ ΤΕΤΟΙΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

*«Η ταύτιση πραγματοποιείται μέσω της επιβολής της ετερότητας στο σχηματισμό μιας συλλογικής ταυτότητας “Εμείς” και “Αυτοί”. Η καθαρότητα και η σταθερότητα του “Εμείς” διασφαλίζεται πρώτα με την **κατονομασία**, έπειτα με τη **δαιμονοποίηση** και τέλος με την **εκκαθάριση της ετερότητας**»¹³.*

*«Η εθνική ταυτότητα είναι η κατεξοχήν μορφή ταύτισης που χαρακτηρίζεται από τη χάταξη αυστηρών, αλλά περίπλοκων, διαχωριστικών γραμμών για τη διάκριση του συλλογικού εαυτού από τον άλλο του»¹⁴. Έτσι, οι άλλοι άνθρωποι (σύντροφοι/ ισες στην προκειμένη) δε φαίνονται απλά διαφορετικοί, αλλά **εν δυνάμει εχθροί που απειλούν την ύπαρξή της οργάνωσης**. Όπως λέει ο Φρόντ: «Είναι πάντα δυνατό να συνδέσουμε έναν μεγαλύτερο αριθμό ανθρώπων μεταξύ τους με αγάπη» (να δημιουργήσουμε, με άλλα λόγια, μια λιμπιντικά επενδυμένη, κοινή “ταύτιση”), «αν περισσεύουν άλλοι για να απευθυνθεί εναντίον τους η επιθετικότητα»¹⁵.*

Η συλλογιστική της παραπάνω άποψης είναι απλή: **Αν δεν υπήρχε κάποιος που να διαταράσσει το εξαιρετικά οργανωμένο σχέδιό μας, τότε το τελευταίο θα είχε πετύχει**. Αυτό που ενισχύει τη συγκεκριμένη φαντασίωση είναι οι καθημερινές μερικές εμπειρίες απόλαυσης που της δίνουν συνοχή και συγκρατούν τη φλόγα του τελικού προορισμού ζωντανή. Όπως η εθνική φαντασίωση διατηρείται από το EURO 2004, την ισχυρή Ελλάδα του Σημίτη και αποδίδει στους πρόσφυγες/ μετανάστες όλα τα δεινά που εμποδίζουν την επιστροφή στο αρχαιοελληνικό μεγαλείο και την Ελλάδα των 5 ηπείρων και των 2 θαλασσών, έτσι και η φαντασιωτική κατασκευή που περιέγραψα παραπάνω αναζωογονείται από τις πορείες χιλιάδων

13 Delanty, G., (1995), *Inventing Europe: Idea, Identity, Reality*, Macmillan, London, σελ: 5, η έμφαση δική μου
14 Norval, A., (2000), “Trajectories of Future Research in Discourse Theory” στο Howarth, D. – Norval, A. – Stavrakakis, Y. (επιμ.), *Discourse Theory and Political Analysis*, Manchester University Press, Manchester, σελ: 226

15 Φρόντ, Σ., (2004), *Ο Πολιτισμός Πηγή Δυστυχίας*, Επίκουρος, Αθήνα, σελ: 45

στους Αγανακτισμένους, τη 12Φλεβάρη, το ΟΧΙ στο δημοψήφισμα και άλλες στιγμές στις οποίες η οργάνωση έπαιξε ένα σημαντικό ρόλο και άρα έβαλε τα μέλη της να συγκροτήσουν ιδεολογία μέσα από μια σειρά ιδεολογικές πρακτικές.

Προκειμένου να πετύχει, όμως, το πρώτο βήμα είναι η εξάλειψη του εχθρού (εσωτερικού και εξωτερικού) που μας κλέβει τη σχέση μας με την απόλαυση, με την επαφή με ένα μέλλον χωρίς ανταγωνισμούς. Από τις πιο νεοσυντηρητικές μαρξιστικές φωνές που μιλούν για υπακοή στη γραμμή και εξάλειψη των εσωτερικών διαφωνιών, από *ονομαστική στοχοποίηση συντρόφων και οργανωτικά μέτρα*, μέχρι πιο εξόφθαλμα ταυτοτικές θέσεις όπως αυτή που κατατίθεται στο κείμενο: «*Η αναγκαία ΕΑΑΚ και το αντικαπιταλιστικό μόρφωμα του αύριο*», όπου όποιος δεν έχει την ίδια ανάλυση με τη νΚΑ, όχι μόνο δε χωράει σε μετωπικές προσπάθειες αναζωογόνησης για παράδειγμα της λειτουργίας των φοιτητικών συλλόγων, αλλά **αποτελεί ξεκάθαρο αντίπαλο που πρέπει να «χάσει», προκειμένου η δική μας γραμμή μέσα σε μια φανταστική κατάσταση αρμονίας να βαδίζει στο μέλλον**¹⁶.

ΠΡΟΣ ΕΝΑ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Κάπου εδώ προκύπτει ένα αναγκαίο ερώτημα: Πώς μπορεί να αλλάξει αυτή η κατάσταση; Αν φυσικά την αναγνωρίζουμε ως αρνητική και επιθυμούμε την αλλαγή της.

Το κείμενο δεν επιχειρεί να δώσει απάντηση, αλλά να αναγνωρίσει μια κατάσταση και να προβληματοποιήσει τη συνήθεια με την οποία έχουμε πολιτικοποιηθεί και έχουμε μάθει να συζητάμε. Άλλωστε, κατά τη γνώμη μου κάθε ουτοπικό σχέδιο, όπως και ο κομμουνισμός, συγκροτείται σε διάκριση με κάποιον Άλλο και κάνει χρήση της πολιτικής με όρους δύναμης και άρα κυριαρχίας. Ωστόσο, αυτό δε σημαίνει ότι δεν μπορούν να γίνουν βήματα σε μια διαφορετική κατεύθυνση.

Το ιστορικό ρεύμα της κομμουνιστικής επαναθεμελίωσης και η σημαντική συμβολή του ΝΑΡ συγκροτήθηκε γύρω από την αμφισβήτηση και τη σύγκρουση με το παραδοσιακό και

¹⁶ Για μια συνολικότερη κριτική στο αναφερθέν κείμενο, συμφωνώ με την κριτική στο κείμενο: *Για την πρόκληση της επόμενης μέρας του φοιτητικού κινήματος και της ΕΑΑΚ και την καταστροφή που μας απειλεί.*

εκφυλισμένο εργατικό κίνημα, τον αστικοποιημένο συνδικαλισμό, αλλά και τον «ορθόδοξο μαρξισμό». Τόλμησε να κάνει σκληρή κριτική στην ΕΣΣΔ, τις πρώιμες σοσιαλιστικές επαναστάσεις και τις πρώτες ανολοκλήρωτες προσπάθειες της ανθρωπότητας για έφοδο στον ουρανό. **Συγκροτήθηκε δηλαδή στη βάση της αμφιβολίας.**

Σήμερα, μπορεί να μη βιώνουμε το δικό μας '89, μπορεί να μην καταρρέουν όλα όσα πιστέψαμε και δώσαμε τη ζωή μας γι' αυτά, αλλά πρέπει να παραδεχτούμε ότι οποιοδήποτε σχέδιο της αριστεράς (επαναστατικής και ρεφορμιστικής) και του ευρύτερου αντικαπιταλιστικού κινήματος απέτυχε να φέρει τον κόσμο της εργασίας σε καλύτερη θέση μετά τον πρώτο σκληρό γύρο αναμετρήσεων με τη λυσασμένη επίθεση του Κεφαλαίου.

Αυτή είναι και η καλύτερη στιγμή για να αναστοχαστούμε πάνω στα λάθη και τις αδυναμίες μας. Τη στιγμή που εξαρθρώνονται οι αντιλήψεις που δομούν την κοινωνική μας πραγματικότητα, **τη στιγμή που δημιουργείται ένα κενό, είναι η καλύτερη στιγμή κάτι νέο να καλύψει αυτή την έλλειψη,** κάτι διαφορετικό να καθηλώσει καινούρια νοήματα και τρόπους σκέψης. Άλλωστε όπως λέει ο Μπαντιού: *η δημιουργία συνδέεται συχνά αζεδιάλυτα με την καταστροφή*¹⁷. Εκκινώντας από σήμερα μπορούμε να αναπτύξουμε μια διαφορετική σχέση με την αξίωση της αλήθειας, με την πιστότητα σε μια γραμμή και τη δαιμονοποίηση όσων διαφωνούν μαζί μας.

Οφείλουμε να αναλάβουμε το ρόλο μιας παρέμβασης που εγκαθιδρύει ένα *συμβαντικό τόπο* και επιτρέπει συνεχείς «ανα – πράξεις» μέσα σε αυτόν, **που θεσμίζει και εγγράφει στον τρόπο με τον οποίο σκεφτόμαστε, την προοπτική της διαρκούς επαναθέσμισής του.** Για να δημιουργήσουμε, όμως, αυτόν το *συμπαντικό τόπο*, θα πρέπει πρώτα η απωθημένη διάσταση της αρνητικότητας να επανεισαχθεί, διαταράσσοντας παγιωμένες ρηματικές δομές που υποστηρίζονται από συναισθήματα και λιβιδινικές επενδύσεις. Πολύ μακριά από την απλή επικύρωση θέσεων που προτείνουν να κάνουμε αυτά που κάναμε – αλλά λίγο καλύτερα, τώρα είναι η ώρα για μια **συνολική αμφισβήτηση ιδεολογικών πρακτικών που βασίζονται στη συνήθεια.**

Συντροφικά,

17 Badiou, A., (2003), *Infinite Thought: Truth and Return to Philosophy*, Continuum, London, σελ: 176

Γκάλπας Γιώργος, Ο. Β. Νέων Εκπαιδευτικών

Ο. Ν. Ε. Θεσ/ νίκης